

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi streindtate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și învoiață
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

„90% minciuni“.

Fostul ministru președinte al României, Titu Maiorescu, nepotul nemuritorului Ioan Popazu, este desigur unul dintre bărbații cei mai cumpătați și mai cu măsură în orice gest sau atitudine. Cuvântul său a fost și va fi totdeauna autoritativ. Căci înainte de a-l rosti, îl judecă și îl cântărește de o sută de ori.

De aceea va fi făcut pretutindeni impresie liniștitoare declarația dânsului ziaristică, în care își mărturisește convingerea desăvârșită, că România nu se va amesteca acum în războiu și că orice îndatoriri va fi luat dl Brătianu asupra sa, conducătorul partidului liberal nici într'un caz nu va împinge azi țara în războiu. Iar despre svonorile alarmante, puse în circulație cu atâtă stăruință în zilele din urmă, a spus d-l Maiorescu pe baza experiențelor sale personale, că sunt 90% minciuni și nici restul de 10% nu este cu mult mai aproape de adevăr.

Prin aceste cuvinte a stigmatizat dl Maiorescu manevra condamnată a celor, cari de 2 ani de zile întărită și neliniștește publicul cetitor de ziare, cu cele mai imposibile și mai fantastice svonuri.

Oricât de mult s'a obicinuit lumea cu totala lipsă de seriozitate a unei categorii de ziare din țară, cuvântul tipărit mai are încă totuși un farmec destul de obsedant asupra celor cari așteaptă cu o nervoasă aviditate știrile zilnice senzaționale. Și fiind imensa majoritate în imposibilitate de a controla veracitatea lor, lumea se agită și se neliniștește dintr'o zi în alta, fără a-și lua osteneala, să mai și cugete și să constate contradicțiile neîntrerupte dintre comunicatele de eri și cele de azi.

În astfel de împrejurări trebuie să aibă un apreciabil efect liniștitor cuvântul grav al d-lui Maiorescu despre cele 90 procente minciuni și 10 procente neadevăr.

Un fost ministru-președinte, un om inițiat în toate tainele culiselor diplomatice, un vestitor întrepid al adevărului trebuie să-și dea sama de situația actuală și de orice eventualitate a zilei de mâine mai bine, decât toată cohorta reporterilor dela ziarele mai mult sau mai puțin interesate în acți-

unea financiară de a fabrica și colporta svonuri alarmante.

Cu inima liniștită putem deci primi asigurarea d-lui Maiorescu, că România nu se va amesteca acum în războiu și d-l Brătianu va ști să apere țara de o nenorocire. Cum a condus d-l Brătianu până acum, în cei doi ani de războiu, cu atâtă dibăcie și cu admirabil simț de prevedere politică interesele țării, ferindu-o de toate prăpăstiile și aventurile, — nu ne înndoim, că va găsi și din labirintul încurcăturilor actuale și viitoare cărarea potrivită spre a-și duce țara și neamul la limanul mântuirii.

Noi știm, că dl Brătianu are frumosul obicei de a-și pleca genunchii spre rugăciune în preajma mormântului dela Florica în fiecare an, când se slujește parasta pentru odihna sufletească a providențialului său părinte.

Iar în cursul acestor ani teribili, în cele mai grele clipe pentru România, ne surprindea adeseori comunicatul ziarelor despre plecarea dlui ministru la Florica. De bună seamă el se ducea la această moșie părintească mândat de un sentiment de evlavie, dar și de dorința de a se reculege și reconforta sufletește ascultând glasul mormântului solitar, de pe creștetul colinei, unde și-a ales marele Ioan Brătianu loc de odihnă vecinică pentru osemintele sale.

Acest mormânt îi va fi șoptit actualului ministru președinte în taina ceasurilor de seară cuvinte neuitate despre drumul său la Livadia, despre experiențele amare cu privire la capacitatea celor mântuiți de primejdie cu prețul sângelui românesc și despre dureroasa pleasnă, pe care o isbise lordul Beaconsfield în fața reprezentanților Țării Românești prin cuvintele: *adeseori ingratițudinea este răsplata pentru cele mai bune servicii.*

Din aceste tainice șoapte ale mormântului dela Florica va fi avut prilej să învețe și să profite nespuse de mult pentru sine și pentru țara sa dl Ionel Brătianu, care nu-și poate dori rolul lui Brennus de a svărlui cu trufie și nesiguranta sabia în cumpăna înfricoșată a vremii de azi, ci trebuie să râvnescă la rolul însemnat de al doilea întemeietor, cum a reușit să fie *Camillus*, învingătorul lui Brennus.

Libertatea voinței.

Insușirile caracterului omeneșc.

De M. Străjanu.

— Urmare. —

Așa se explică necesitatea, cu care se îndeplinesc toate lucrările omenești sub influența motivelor cari le provoacă; întocmai cum curge apa la vale; cum oxigenul, în măsura capacității de saturațiune, se combină cu hidrogenul, ca să producă apa; și cum se îndeplinesc ori ce fenomene al naturii, când e provocat de o cauză îndestulătoare. Acest adevăr scolastic îl exprimă prin formula *operari sequitur esse*; adică fiecare animal lucrează, cum îi este firea, și fiecare lucru produce efectul propriu naturii sale. Convingerea despre necesitatea faptelor omenești se vede și în credința tuturor popoarelor despre fatalitate sau despre puterea inevitabilă a ursitei, din care cei vechi făcuseră un zeu mai puternic decât toți zeii, hotărârea căruia era supusă nu numai voința omenească, ci și însăși voința zeilor. Altă probă învedereată despre necesitatea a tot ce se întâmplă e prevederea viitorului în visurile fatidice sau prezicătoarele, în telepatie, în somnambulismul prevăzător: fenomene psihice, a căror veracitate e probată prin experiență.

Așa dar dacă legătura cauzală între fenomene e o lege universală, din care face parte motivațiunea, și a cărei urmare inevitabilă e necesitatea lucrării omenești; nu poate fi vorba de liber arbitriu sau de o libertate nemărginită a voinței. Voința omului, ca și a animalelor inferioare lui, e determinată totdeauna prin un motiv din afară de ea. Libertatea lui stă numai în a se putea substrahe motivelor intuitive sau impresiunilor clipei de față, și în a putea alege între motivele adunate în mintea sa, ca cunoștințe abstracte de lucruri, pe acele care-i convine sau pe care-l voește mai bine într'un moment dat. Libertatea lui e relativă și e totdeauna în proporțiune cu numărul cunoștințelor și cu gradul culturai sale morale.

Luminarea minții prin știință și disciplinarea și innoabilarea voinței prin educațiunea morală este astfel condițiunea și temelie libertății, pentru indivizii ca și pentru popoare. — Schopenhauer nu admite ameliorarea voinței prin educațiune, ci numai disciplinarea și luminarea ei căci, după teoria lui voința e neschimbătoare. Dar în aceasta el e în contradicțiune cu experiența și cu felurimea nemărginită a caracterelor omenești, dela cele mai egoiste și mai criminale până la cele mai altruiste și mai nobile ale oamenilor cari se pot numi sfinți. Însă asupra acestui punct vom reveni în alt loc.

Acestei teorii a determinismului în viața omenească îi se pot face și s'au făcut felurite întâmpinări. Amintesc aci întâmpinarea relativă la responsabilitatea faptelor. Dacă omul nu e deplin liber, dacă el nu poate lucra altfel decum lucrează, mai poate fi el

răspunzător de faptele sale? Mai poate fi vinovat și pedepsit pentru crime, sau lăudat și răsplătit pentru fapte bune? Pe ce se întemeiază răspunderea sa, meritul și demeritul său? Când un animal ne face vre-o stricăciune, noi tragem la răspundere pe omul însărcinat cu paza lui sau a lucrului stricat, iar nu pe animal; pentru că animalul, neavând judecată, nu poate avea conștiință de răul ce-l face, și pe aceasta se întemeiază responsabilitatea.

Mințile de rând și necultivate nu pot vedea firul subțire, care leagă voința cu motivele din afară cari provoacă manifestarea ei. E însă mai greu de înțeles, cum spirite superioare au putut și pot susținea acest mod de vedere, căutând să dovedească existența liberului arbitriu. Schopenhauer pune acest fapt în legătură cu vechia teorie psihologică, după care fundamentul ființei omenești e inteligența sau facultatea de a cunoaște și a judeca, iar voința e numai o facultate secundară, dezvoltată în urmă. După această teorie omul vede și cunoaște lucrurile; apoi voește, și alege pe acelea din ele, cari i se par mai bune pentru sine; prin urmare e deplin liber în alegerea motivelor. Pe când adevărul e tocmai contrariul; omul voește, și ceea ce voește el e bun pentru sine; pentru că nu inteligența, ci voința e fondul firei omenești, ca și al întregii naturi.

Inteligența e numai lumina voinței. Cunoștințele ei însă sunt totdeauna mărginite și de multe ori greșite; ele se îmulțesc și se îndreaptă cu timpul prin experiență și învățătură. Și împreună cu cunoștințele se schimbă și modul de lucrare al omului, într'un câțel ce cunoaște și știe mai bine ceea ce voește, își înțelege mai bine interesele. Dar voința, pentru cei mai mulți, rămâne aceeași, și libertatea ei e mărginită în cercul cunoștințelor sale.

Când omul află, că mijloacele înbunătățite pentru a ajunge la făntă voință au fost greșite, nefolositoare, sau tocmai stricăcioase; el schimbă mijloacele, alege alte căi, alte motive, dar scopul rămâne același. Și astfel, același om poate lucra odată într'un fel, altădată într'altul, în aceleași împrejurări, după cum se schimbă cunoștințele sale despre lucruri și oameni; pentru că numai acestea sunt supuse schimbării, nu și voința. Multe se pot învăța însă nu și a voi. *Volle non dicitur*, zice Seneca.

Fiindcă cunoștințele au toată influența asupra modului de lucrare, iar nu și asupra voinței, urmează că insușirile innăscute voinței sau caracterul numai din experiență le putem cunoaște atât în noi cât și în alții, cu înaintarea vârstei și cu înmulțirea cunoștințelor. Mai ales pornirile rele, ascunse în organismul încă nedesvoltat și din cari se nasc răutatea, cruzimea, și alte pasiuni rele, es la iveală cu timpul, când individual, ajuns la maturitate, intră în viața practică și vine în atingerea cu felurite împrejurări, cari provoacă manifestarea firei sale. În copilărie toți suntem nevinovați,

ceea ce înseamnă, că nici noi nici alții nu cunoșc sâmburele răutății ascunse în noi; el trebuie să fie deșteptat și pus în lucrare prin motive corăspunzătoare lui; și acestea sunt cunoștințele câștigate. Ceea ce nu cunoaștem, nu poate avea nici o înrâurire asupra voinței. *Ignoti nulla cupido.*

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 24 August

Câmpul de operațiuni dela vest.

La nord dela *Somme* au eșuat eri seara și peste noapte eșfortări ale dușmanilor noștri. Atacurile Englezilor au fost din nou îndreptate contra arcului proeminent dintre *Thiepval* și *Pozieres*, precum și contra pozițiilor noastre din jur de *Guillemont*. La *Maurepas* și cu deosebire la sud de acolo după o luptă în parte serioasă, au fost respinse puternice forțe franceze.

La dreapta dela *Maas* lupta de artilerie s-a potențat mult după amiază în sectorul *Thiaumont-Fleury*, în *pădurea Chapitre* și în *pădurea muntelui*. Mai multe atacuri franceze la sud dela *fortul Thiaumont* au eșuat.

În zilele ultime a fost împușcot în luptă aeriană câte un avion dușman, la *Bazin* și la *vest dela Peronne*, iar în regiunea dela *Richerburg* și *La Bassee* în focul nostru de apărare.

La est și sud-est.

Abstrăgând de întreprinderi succesive mai mici contra avangardelor rusești, cu care ocaziuni am transportat în interior prizonieri și pradă, nu s'a întâmplat nimic mai de importanță.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Pe înălțimea la nord-vest dela *lacul Ostrovo Sârbii* opun încă rezistență atacului bulgar; contra-atacurile lor la *Dzemaat Ieri* au eșuat. Toate comunicatele din tabăra dușmană, despre succese sârbești, franceze și engleze, atât aici cât și pe *Vardar* și *Struma*. sunt invențiuni.

Abonați escelenta revistă

„Pagini Literare“
dela Arad.

Războiul.

— Cântec nou. —

Sublocotenentului *Coriolan Feier.*

... Iar e toamnă... codrul plânge
Și amurgu-i plin de sânge,
Codru-i plin de mărăciune
Piepturile de suspine...
Jalea-i mare, doru-i greu,
Zilele se cern mereu,
Dar se cern încet, agale,
Că de milă și de jale
Soarele tot mai încet
Se strecoară prin brădet...

Zarea-i neagră și cernită
Că-i cu fum bătătorită.
Plânge doina-n șezătoare
Prin suspine arzătoare...
Chiar și vântul serile
Și-a uitat cântările,
Boii și-au uitat de jug
Și e liniște în crâng,
Buciumul în codru plânge
Doru-i greu — nu-l poate 'nvinge.

Chiar și crâșma e pustie!
Cine-ar fi acum să-i vie?!...
— Holdele-s nesămănate,
Fetele nemăritate,
Căci flăcăii 'n loc de grâu

Samân gloaște... Până 'n brâu
Luptă 'n bălți de glod și sânge,
Fete 'n brațe 'n loc a strănge
Ei strâng pușca subsoari
Și cuțitu 'n cingători.

... Iar e toamnă... codrul plânge,
Și amurgu-i roș de sânge.
Codru-i galben pustii
Și bătrân și veștejit...
Jalea-i grea și doru-i greu
Zilele tot trec mereu...
Vijelie și puhoi
Este sufletul în noi
Totu-i negru și cernit,
Că de dor nestăpănit
Soarele de-un an ș'o vară
A uitat să mai răsară...
1915 Oct.

P. Popoviciu-Băneșțianu.

Din viața prețească.

Acesta e titlul celei mai noi broșuri a părintelui I. Agărbicean, care formează Nr. 3 al bibliotecii „Sămănătorul“ din Arad. — Titlu potrivit, pentru-că toate cele 7 schițe cuprinse în acest volumaș sunt luate din viața preșilor dela sate, episoade interesante din sbuciumata lor viață. Și încă din

viața prețimei ardelene, din care face parte și distinsul autor. Să facem o scurtă dare de seamă despre această prețioasă carte? Dar ce să scriem? Numele lui Ioan Agărbiceanu, tipărit pe coperta unei cărți, e doar cea mai bună și cea mai potrivită recenzie. E destul să știm că viața prețească e descrisă de cel mai măiestru condeiu al Ardealului — și avem garanță deplină că înem în mâni cele mai frumoase pagini ale literaturii ardelene mai nouă. O cetim până la sfârșit și — ne convingem că nu ne-am înșelat în așteptările noastre.

În „Săptămâna patimilor“ ni-se prezintă un preot tiner, zeles peste măsură, care însă se descurajează în câțiva ani. Pentru ce? Pentru-că zelul lui n'a fost sincer, a purces din egoism. A lucrat, nu pentru ca să aibă conștiința datoriei împlinite, ci pentru-ca să-și poată zice: iată, lucrurile aceste eu le-am făcut, progresele din parohie pe urma activității mele s'au realizat. O meditare serioasă, nu după șablon, asupra Evangheliei, îl aduce însă la calea cea dreaptă, la convingerea că nu pentru ca să-și facă el merite trebuie să lucre, ci pentru ca să-și împlinească datorința. Și de aci încolo capătă nou curaj — și nouă dragoste pentru viață.

„Potriv“ ne descrie pe un „individ chirotonit“ — de cari mai sunt durere, încă, și între preșii dela sate. Un preot care se rușinează de oameni dar nu și de D-zeu.

„Un om slab“ ne arată pe unul dintre „domnii“ moderni, cari își află plăcerea în batjocurirea bisericii și a preșilor. Un tost membru al unei societăți de pietate, de cari s'au întiunțat în timpul mai nou și pe la institutete noastre de creștere, cari însă de multe-ori trec în extremități, cum zice însuși autorul: „rău fac toți educatorii cari așteaptă prea mult dela elevii lor, pentru-că prin aceasta pe cei slabi ori vanitoși îi face să fie nesinceri, să urmeze de formă numai principiile lor, bătându-și astfel joc de ele.“ Un laic și un biet preot, trebuie să înghită cu durere în decursul unei călătorii vorbele de dispreț și batjocură ale acestui „domn“ modern, la adresa lui D-zeu și a bisericii.

În „Drum rodnic“ ni se descrie un preot, care s'a cam abătut dela calea cea dreaptă, o întâmplare însă, la aparința neînsemnată, îl readuce la adevăr.

În „O întâlnire“ — un biet preot întâlnește pe tren o doamnă, care cu vre-o cincisprezece ani mai înainte îi era foarte bine cunoscută: atunci când

ciripeau pasările și murmurau isvoarele etc. Ar fi vrut să-o întrebe de sănătate dar — această damă elegantă a trecut îndată în alt cupeu, căci n'a putut suferi aerul infectat de „bărbosul asta de popă“ — cum spunea în ungurește cătră dama cu care călătorea.

„Înstrăinare“ e o lecție binemeritată, dată unor preoți cari nu-și înțeleg bine chemarea.

Iar „Slujba românească“ ne arată dragostea ce o nutresc față de legea noastră chiar și streinii, acolo unde avem preoți buni și cu frica lui D-zeu.

Nu știu cum să caracterizăm mai bine cărticica asta: e doar o serie de predici, ori doar un tratat de teologie, pastorală scrisă în formă de schițe și nuvele? Atâtă e sigur că cel ce cetește cartea asta, se face mai bun decât cum a fost înainte de-a o citi. Eu nu zic că-s cine știe cât de bun, afirm însă cu toată hotărârea că după citirea cărții lui Agărbicean sunt mai bun de cum am fost mai înainte. Folosul acesta îl vor avea și mireni și preșii. Cu adevărul cartea asta ar trebui împușată fiercării preot, iar în Seminarile teologice ar trebui să se citească în tot anul la oarele de „lectură pie“.

Septimiu Popa.

Din România.

Concepția d-lui Brătianu. — Recolte de vară. Moartea profesorului Dr. Buicliu. — Chestia fraudelor dela poștă. — Hotărâri de ale comisiunii de esport.

Se atribue — scrie ziarul „Steagul” — d-lui Al. Constantinescu, ministru al domeniilor, următoarea declarație făcută unui prieten politic senator:

— „In concepția lui Brătianu este că România nu poate face un războiu de lungă durată”.

„Pe de altă parte, d-sa este convins că războiul va mai dura cel puțin un an. Cum dar îți închipui, ca, fără anume evenimente extra-ordinare pe fronturi, el va intra în războiu, acum? Unde mai pui, că valorificarea recoltei noastre din acest an și a produselor petrolifere, în cursul acestei ierni, ar însemna o avuție de cel puțin trei sferturi de miliard”.

Ministrul agriculturii a publicat prin „Monitorul Oficial” un tablou conținând evaluările provizorii pe județe și regiuni a recoltelor de vară și date relative la starea însemănturilor, la sfârșitul lunii Iulie.

— Iată cifrele totale pe diferitele specii de culturi:

Au fost semănate: 1.958.123 hectare cu grâu, 586.818 ha. orz și orzoaică; 431.263 ha. ovăz, 25.451 ha. rapiță și 31.300 ha. mazăre.

Producția aproximativă a fost de 27.400.000 hectolitri grâu, 10.560.000 hect. orz și orzoaică, 10.000.000 hect. ovăz, 153.000 hect. rapiță și 564.000 hect. mazăre.

Mijticia la hectar a fost de 14 hectolitri grâu, 18 orz și orzoaică, 23 ovăz, 6 rapiță și 18 hectolitri mazăre.

Starea medie a fânețelor e bună. Starea porumbului și a viilor e mijlocie.

Marți seara a încetat din viață la locuința sa din calea Dorobanți, profesorul Ghr. Buicliu. Distinsul medician sosise la ora 1 d. a. cu trenul de la moșia sa, și în urma unui atac de apoplexie, a încetat din viață.

Moartea d-rului Buicliu s'a aflat imediat, și a produs o dureroasă impresiune asupra publicului bucureștean.

S'a constatat, pe cale oficială că banii depuși de sindicatul Bursei Filotti, — de-a căruia urmă încă nu s'a dat — la Banca populară a Elveției din Zürich n'au fost ridicați.

Nu se știe însă dacă statul român poate ridica acei bani, pentru a se despăgubi cel puțin în parte de fraudele de la poștă.

Comisiunea de expor intrunindu-se a luat următoarele hotărâri:

A ratificat înțelegerea intervenită cu fabricanții de bere pentru procurarea cantității de 1500 vagoane orzoaică.

Contractele fabricanților cu comisiunea vor trebui semnate până la 15 August. v.

Neguțatorii de cereale care au satisfăcut cota de porumb pentru consumul intern, vor putea să exporte porumb vechiu amestecat cu de cel nou. Ovăsul va fi vândut tot, pe viitor, numai ministrului de războiu.

Un nou ziar politic săptămânal, „Farul” va apare Sâmbătă 13 c. Noul ziar este scris de mai mulți ziaristi bătrâni, sub direcțiunea d-lui Ioan Popescu, vicepreședintele Sindicatului ziaristilor; va fi editat în opt pagini și absolut independent. Farul se va bucura de colaborarea mai multor personalități politice, din toate partidele și de aceea a frunțașilor literaturii noastre.

Noua ofensivă generală rusească. Din Londra se anunță:

Correspondenții din Petersburg ai ziarelor engleze trimit telegrame despre pregătirea unor noi evenimente războinice importante în est. „Central News” semnaleză noui transporte de trupe rusești, din a căror loc de concentrare se poate deduce, că ar fi vorba de atacuri rusești, cari vor urma în direcția Kowel și Lemberg. Aceste atacuri vor introduce a treia perioadă de ofensivă generală a generalului Brussilow. Despre o istorire a maselor rusești și ja materialului de războiu, spun foile engleze, nu poate fi vorba. Ofen-

siva lui Brussilow poate înainta, în urma aparatului colosal, numai succesive. Ea va dura săptămâni dacă nu chiar luni. E vorba că Rusia vrea să obțină cu orice preț în ost învingere hotărâtoare.

Interpelații interesante în camera ungară.

Opoziția în plină acțiune. — Interpelări în chestia atitudinii României. — Contele Tisza rostește 12 discursuri.

Ca un epilog al depunerii mandatelor de bărbăți de încredere de către șefii opoziției se poate considera partea a doua a sedinței de Mercuri a camerei ungare, care a durat, cu o întrerupere de 2 ceasuri, dela ora 10 jum. a. m. până eri, Joi dimineața la orele 4. In timpul acesta deputații opoziționali au desfășurat cea mai mare parte din cele 21 interpelații anunțate, iar primministrul Tisza, care n'a părâsit nici un moment incinta camerei, a luat în 12 rânduri cuvântul ca să răspundă interpelanților.

Deși aerul era plin de gasuri es-plosive în urma chestiunilor gingașe aduse pe tapet de oratorii opoziționali, totuși sedința a decurs în liniște relativă. O singură scenă mai tumultuoasă s-a iscat când contele Tisza, răspunzând interpelației dep. Holló, a afirmat că în companiile de marș, cari se trimit la front, iau parte în măsură egală Ungurii cu naționalitățile, cari trăiesc în cealaltă parte a. Monarhiei și îndeosebi cu Cehii. La această afirmare prințul Ludovic Windischgrätz, care era îmbrăcat în uniformă de căpitan de valerie, a observat că aceasta nu stă. Contele Tisza și-a repețit afirmarea, pe care prințul Windischgrätz a tras-o din nou la îndoială.

La aceasta Tisza a răspuns cu oarecare malicie:

— Doar viteazul don căpitan nu va putea ști aceasta mai bine decât mine!

In contra folosirii frazei „viteazul don căpitan” dep. Windischgrätz, secundat de opoziție, a protestat accentuând că în cameră nu sunt „căpitani” ci numai deputați.

In urma explicărilor date de contele Tisza, opoziția s'a liniștit.

Comunicata. Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 24 August

In nordul Monarhiei.

Afară de câteva întreprinderi mici și succese pe terenul dinaintea frontului, nu au avut loc evenimente mai importante nici la forțele generalului de cavalerie arhiduce Carol și nici pe frontul mareșalului Hindenburg.

La granițele italiene. După bombardarea violentă a crestei Alpilor fassani și a poziției noastre de înălțime de ambele părți dela valea *Travignolo*. Italianii au întreprins mai multe atacuri contra frontului *Col Torondo — Cima di cece*, cari au fost respinse. Altcum nu s-au petrecut evenimente mai de însemnătate.

Câmpul de operațiuni din Balcani. Pe *Vojusa inferioară* se dau ciocniri.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Lupte de pe frontul Salonic.

Din Salonic se comunică ziarului „Journal”:

In ținutul Florina Sârbii stau în luptă cu Bulgarii. Deosebit de vehementă este lupta de artilerie. In sectorul Doiran și la Beles luptele continuă. Trupele engleze și franceze au ajuns la Struma în contact cu Bulgarii dela malul Karakli, lângă Serres, până la Barakli-Djuma.

Ziarul „Freundenblatt” comunică din Genf:

Conform informațiunilor ziarului „Petit Journal” primite din Salonic, a început noua grupare generală a armatei ententei. La ordinul lui Sarrail toți corespondenții de războiu au fost rechemai dela front la Salonic.

După o altă știre sosită la Genf batalioanele italiene, debarcate la Salonic, vor opera în părțile muntoase.

După informațiunile ziarului atenjan „Imbros” trupele italiene sunt destinate pentru Epirul de nord fiind transportate în localitățile Korica, Premeti și Tepeleni, unde se vor uni cu avangardele italiene din Valona, pentru a bloca astfel întreg Epirul de nord, fără a provoca o ciocnire diplomatică cu Grecia.

45—50 ani servesc în front în primele rânduri. Aceste jertfe trebuie răsplătite prin împlinirea dorințelor, după cari ahtiază zadarnic națiunea, de zeci de ani...

In răspunsul său contele Tisza a căutat să liniștească pe interpellant recitificând unele aserțiuni greșite ale dep. Holló. A vorbi de pace, înainte de-a fi posibilă încheierea unei păci — a zis contele Tisza — este un serviciu făcut dușmanului. In ce privește noile dispoziții în chestia comenzi unitare supreme, aceste nu sunt altceva decât măsuri luate pentru obținerea rezultatului dorit. In ce privește jertfele în sânge aduse de Unguri, aceste nu întrec și nu vor întrece nici în viitor pe cele aduse de populația celuilalt stat al Monarhiei, iar în ce privește răsplata pentru aceste jertfe, ea va consta în creșterea forței, a puterii politice, a ponderozității, a activității și prestigiului națiunii ungare, pe baza cărora vom fi în stare să realizăm în măsură mai mare scopurile practice ale națiunii ungare. (Aplauze).

Interpelația dep. Polonyi Géza

După o motivare mai lungă dep. Polonyi a adresat primministrului următoarea interpelare:

1. Când are de gând d-l prim-ministrul să dispună, ca să se publice, conform declarațiunii făcute în 26 Mai 1915, în întregime textul tratatului, pe care l-am avut cu Italia?

2. Conform enunțațiunii suprinzătoare a prim-ministrului făcută în sedința din 9 August 1916 a camerei, noi stăm cu România în raport de alianță. In urma știrilor ziarelor, simptome, cari produc suspiciune, denotă că România tratează și cu Rusia, ba mai mult — că România ar avea cu Rusia chiar un tratat. E d-l primministrul aplicat să comunice fără întârziere camerei convenția noastră cu România, mai departe e aplicat să informeze camera despre măsurile pe cari le-a luat guvernul ungar pentruca să nu fim espuși la o surprindere anolagă cu călcarea credinței de către Italia.

Dep. Polonyi cere în fine informații despre schimbarea urmată în comandamentul superior al armatei.

La interpelația dep. Polonyi prim-ministrul Tisza n-a răspuns.

Despre celelalte interpelări în numărul de mâne.

Refintoarcerea submarinului „Deutschland”.

Știrea refintoarcerii submarinului comercial „Deutschland” a fost primită în Germania cu un mare entuziasm. In fața vitrinelor dela redacțiile ziarelor lumea era adunată în masse, edificiile au fost pavoazate și pretutindeni domina o mare bucurie.

Un corespondent al ziarului „Az Est” convenind cu șeful secției de presă din Bremen, unde vasul a ancorat dela gura râului Weser, comunică ziarului său următoarele:

Guvernul american a păzit cu co-rectitate neutralitatea Statelor- Unite. Flota americană s'a îngrijit, ca dușmanii noștri, atât Englezii cât și Francezii, să respecte granițele. Măsurile de pază însă au fost îndoite cu deosebire atunci, când un crucișetor englez a întrat noaptea pe ascuns în sânul dela Baltimore.

La plecarea submarinului „Deutschland” nu mai puțin de 8 vase engleze de război steteau la pândă, încunjurate fiind de numeroase vapoare americane de pescari, pe cari le închiriaseră și a căror chemare era să semneze pe dușman. Cu toate acestea însă plecarea a succedat se poate de bine. La început oceanul s'a neliniștit, dar apoi s-a mai liniștit. Pe lângă jărmurii englezi era multă ceafă, iar în Marea-nordică a început din nou furtuna.

Vasul s-a dovedit a fi un excelent submarin. Mașinile au funcționat perfect. In drumul lui de 4200 mile maritime, 100 mile le-a făcut sub apă. Cu munși de ghiață nu s'a întâlnit.

Când a sosit la gura Weser-ului erau de față acolo președintele și directorul societății oceanice, cari au fost martori oculari și la plecarea submarinului spre America.

Armata lui Sarrail.

Ce spune principele moștenitor sârb.

A exandru, principele moștenitor al Serbiei de odinioară și care comandă azi o parte din armata sârbească de la Salonic, a declarat despre situația din acest port grecesc unui colaborator al ziarului american „Evening Sun” următoarele:

Armatele aliate de la Salonic ar avea de împlinit misiuni extrem de importante, deși diferența dintre elementele care compun trupele lui Sarrail constituie un obstacol destul de serios pentru o acțiune unitară, căci interesele diferitelor țări, cărora aparțin aceste elemente sunt opuse, de care fapt comandamentul trebuie să țină cont.

Englezii au cerut și cer mereu ca trupele să pornească imediat la atac, având mare interes să tae comunicația Berlin-Constantinopol-Suez, dar generalul Sarrail manifestă în dispozițiunile sale o moderație și o prevedere potrivită împrejurărilor și numai atunci când se poate mulțumi, că nu s'a produs nimic grav și că s'a evitat o eventuală catastrofă.

Afară de aceasta stabilirea unui plan ofensiv precis este cu desăvârșire imposibilă dat fiind, că mereu se transportă de pe acest front contingente întregi în altă parte. Așa, Franța a trebuit să transporte multe din trupele sale la Verdun, iar englezii au fost forțați să schimbe gruparea trupelor lor mai de multe ori, e drept însă că golurile din armata engleză au fost mereu umplute prin trupe aduse din Egipt.

Un timp oarecare se părea că și Rusia ar vrea să întărească armata de la Salonic prin câteva divizioni și se sronise chiar, că aceste trupe cu un efectiv de 30.000 soldați ar fi și pornit de la Arhanghelsc spre Salonic. Generalul Sarrail a și comptat cu siguranță pe aceste trupe, dar le-a așteptat zadarnic, căci după un timp oarecare a fost avizat din sursă rusească, cumcă ideea trimiterii de trupe la Salonic a fost abandonată din cauza pericolului submarinelor austro-germane în Mediterană. Aceasta nu poate fi însă motivul renunțării; mai de grabă s'ar putea crede, că Rusia s'a abținut de la aceasta din motive politice.

La un moment dat se credea, că și Italia va trimite ajutor, se afirma chiar, că o armată italiană de 50.000 oameni ar fi în drum spre Salonic, dar nici știrea aceasta n'a corespuns adevarului, căci italienii n'au trimis de cât câteva regimente de pioneri, care imediat ce austriacii au pătruns pe teritoriul italian, au fost retrase, încă înainte de a fi debarcat materialul adus.

La armata din Salonic domnește și azi o harababură de nedescris; unii vin, alții pleacă și nu trece săptămână fără să se provoace schimbări radicale.

Cu o ocaziune s'a discutat chiar planul, dacă n'ar fi mai logic să se disolve armata de la Salonic, căci atitudinea Greciei nu este tocmai inspira-

toare de încredere și deci ar trebui să se evite un al doilea Galipoli. Insuși generalul Sarrail nutrea părerea că trupele franceze de la Salonic ar fi mai utile în Franța decât în Grecia.

In sfârșit însă influența Angliei a făcut ca la Salonic să nu se producă nici o schimbare.

Anglia mai susține și astăzi părerea, că armatele de la Salonic apără canalul Suez!

La sfârșit principele Alexandru a încheiat nu fără amărăciune;

„Așa s'a întâmplat, că ultimul rest al armatei sârbești trebuie să stea în Grecia spre a apăra canalul Suez din Egipt.”

ȘTIRI.

25 August n. 1916.

Cameleonii....

Cameleonul e cinstit, Iși schimbă-adeosefa fața, Căci astfel firea l'a făcut Să-și apere viața. S'apoi Cameleonul vrea Ce este să rămâie. — „Al nostru?”... vrea cameleon, Dar, și Român să fie.

H. C.

Distinții. Cu medalia de argint cl. II pentru vitejie a fost distins cadetul în rezervă *George Tufan*, dela reg. 16 de artilerie de câmp. Cu *medalia de bronz* pentru vitejie: artileristii *Aron Beldescu* și *Teodor Uțiu* dela același regiment.

Avansamente în armata imperială și regală. *Sublocotenentii* au fost înaintați: la *Cavalerie*: *Romulus Lupu*, la *artilerie*: *Traian Aurite*, *Nicodim Șimota*, *Vasile Lupu*, *Ioan Bălan*, *Dr. Cornel Grosșorean*, *Joie Gherman*, *Dr. Cornel Gându*, *Nicolae Cinca*, *Dr. Iuliu Erdélyi*.

Clopotele Catedralei din Sibiu. *S. D. Tageblatt* dela 23 c. scrie: Eri au fost demontate clopotele dela bisericile din orașul nostru, rechiți-zionate pentru scopurile armatei. In *turnurile Catedralei Metropolitiei gr. or. române clopotele vor rămâne până la instalarea noului Arhiepiscop și Metropolit*.

Faptul acesta este considerat în cercurile Sibiienilor ca o primă concesiune obținută de noul arhiepiscop dela guvern.

Amânarea înscrierilor la școalele medii. După cum anunță „Budapesti Tudosit”, ministrul de culte și instrucțiune publică luând în considerare greutățile plasării în orașe a elevilor din provincie, a lansat o circulară care se referă la școlile medii, preparandii, școlile comerciale și civile, permițând ca *înscrierile să se înceapă în 11 Septembrie, iar însușțiiunea în 15 a aceleiași luni*. La astfel de institute însă, cari sunt în legătură cu internate, sau unde aprovizionarea elevilor întâmpină greutăți, deschiderea anului școlar se poate amâna pe 1 Octombrie. In ce privește școlile, cari nu sunt de stat, concesiunea pentru amânare o dă susținătorul școliei.

Altă pădure arde în Grecia. Din Bern se telegrafează, că pe muntele *Pentelicon* a izbucnit un nou incendiu în păduri.

Orașe italiene evacuate din cauza cutremurului. Orașele italiene *Rimini*, *Pesaro* și *Fano* au fost total evacuate de oarece e teamă că vor urma alte cutremure.

Aniversarea luptei dela Mohács. Din orașul *Mohács* se comunică: In 29 August va fi aniversarea de 390 ani a nenorocitei lupte dela *Mohács*.

600 posturi vacante învăț-torești. Numărul cel mai nou al *Monitorului Oficial* publică concursul ministrului de culte și instrucțiune publică pentru 600 posturi vacante la școalele primare de stat.

Carantina pentru câni — după o ordinațiune a ministrului de agricultură — va fi prelungită pe teritoriul *Brașovului* până în 9 Octombrie st. n.

Proprietar: *Tip. A. Mureșanu: Branisce & Comp* Redactor responsabil: *Ioan Lacea*.

Un tânăr

absolvent de teologie ar dori să afle aplicare la o bancă. Doritorii să se adreseze redacției „Gazetei”.